

Prvo opazovanje bengalske čigre *Sterna bengalensis* v Sloveniji

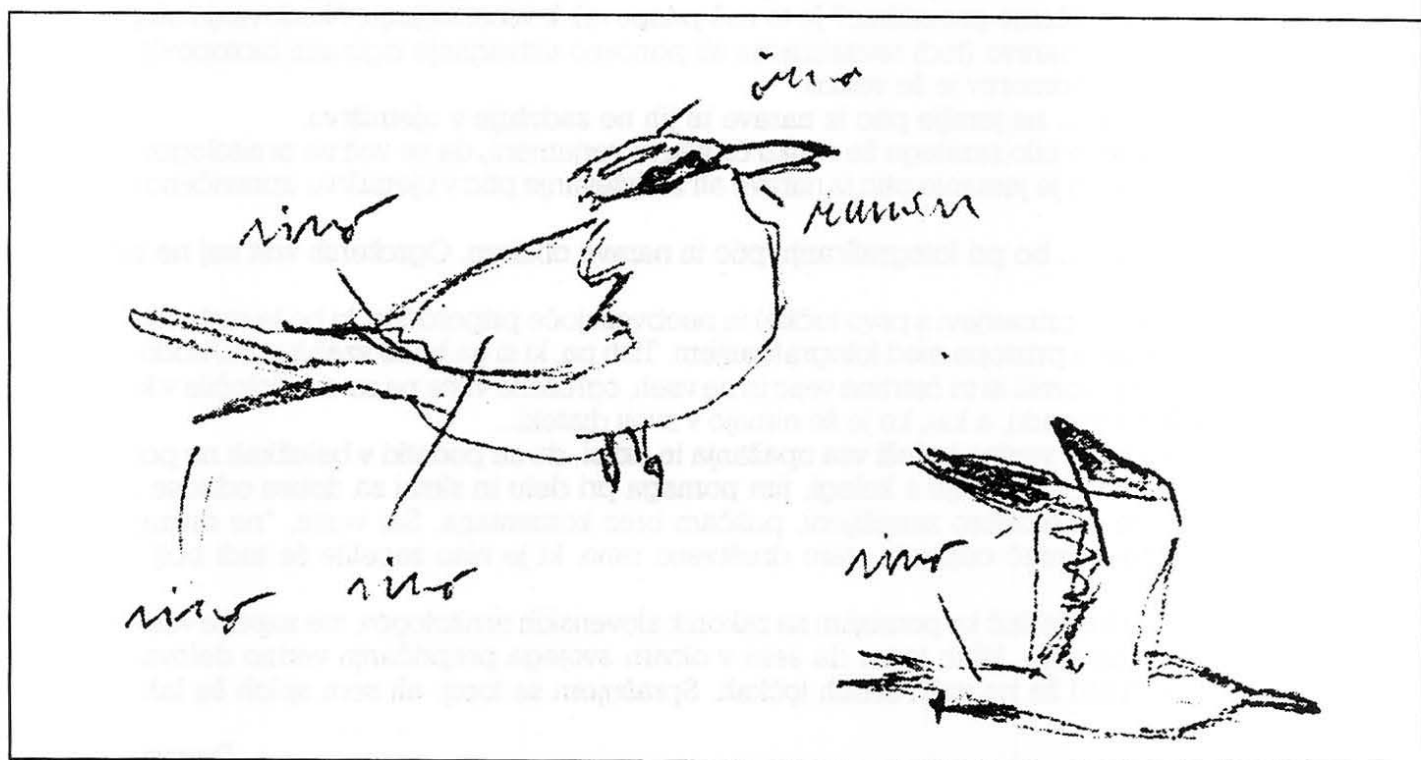
First observation of the Lesser Crested Tern *Sterna bengalensis* in Slovenia

Damjan DENAC

Petega junija 1993 prav zagotovo ne bom pozabil. Zjutraj sem se z vlakom odpeljal na Ormoško jezero, kjer me je pričakalo lepo, sončno in jasno vreme.

Jezero je bilo precej polno in na začetku ni bilo videti nič posebnega. Blizu trstičja je plavala jata mlakaric *Anas platyrhynchos* in med njimi so se potapljali čopasti ponirki *Podiceps cristatus*. Ozvočje v zraku je popestril škranjar *Falco subbuteo*, ki je zavzeto zasledoval kmečke lastovke. Pot sem nadaljeval po nasipu in skrbno pregledoval jezero. Približno na prvi četrtini sem se ustavil in znova pogledal. Opazoval sem samca navadnega zvonca *Bucephala clangula*, ki je plaval sam sredi jezera. Nedaleč proč od nasipa pa se je plavajočih splavih, ki jih uporabljajo ribiči, zadrževala jata petinsedemdesetih (75) rečnih

galebov *Larus ridibundus*. Nekateri so sedeli, nekateri pa so se tam prehranjevali. Med temi, ki so lovili ribe, je bilo tudi pet (5) navadnih čiger *Sterna hirundo* in ena (1) čigra, zaradi katere mi je skoraj zastala kri v žilah. Po velikosti je bila približno takšna kot navadna čigra, pozornost je zbujal njen kljun, ki je bil dolg in živo rumen. Čigro sem nekoliko zmeden opazoval kar nekaj časa, saj sploh ni bila plašna. Z jato se je prehranjevala in se vmes včasih usedla na splav. Opazoval sem jo s teleskopom (18-60 x 60) in si jo tako približal, da je sama zasedla celotno vidno polje. Seveda sem se kesal, ker nisem imel fotoaparata in ker sem bil sam na terenu. Močan vtis name je naredil predvsem njen kljun, saj česa podobnega še nisem videl. Bil je približno tako velik kot pri kričavi čigri *Sterna sandvicensis*. Sicer

Slika 1: Terenska skica dne 5. 6. 1993 na Ormoškem jezeru opazovane bengalske čigre *Sterna bengalensis* (D. Denac, orig.).
Figure 1: Sketch of a Lesser Crested Tern *Sterna bengalensis* observed on June 5th 1993 at Ormoško jezero (D. Denac, orig.).

pa je imela čigra črno kapo na glavi (takšno, kot jo imajo navadne čigre) in temnejšo zgornjo stran peruti. Rep in trtica sta bila siva. Noge je imela v primerjavi z navadno čigro dosti temnejše. Čigro sem opazoval vsaj eno uro, a je na terenu nisem determiniral, saj nisem imel ustreznega priročnika.

Ko sem prišel domov, sem za oprazovanje povedal prijatelju L. Božiču in po priročniku Rare Birds sva ugotovila, da obstajata dve vrsti čiger, ki bi prišli v "poštev". To sta *Sterna elegans* in *Sterna bengalensis*.

Po premisleku sem spoznal, da sem opazoval vrsto *Sterna bengalensis*, saj ima *Sterna elegans* še vedno daljši in tanjši kljun. Opazovani osebek je bil odrasel.

Po podatkih v knjigi Rare Birds je najbližje gnezdišče te vrste v Libiji. Manjše kolonije ali gnezdeči pari so bili odkriti tudi v Italiji, Franciji in Španiji. Bengalska čigra je redek klatež in nam je verjetno najbližji podatek o opazovanju te vrste v Avstriji, kjer so opazovali dva odsrasla osebka avgusta 1980 in osebek julija 1983 (LEWINGTON et al. 1991).

LITERATURA

Lewington I., Alström, P & P. Colston (1991): A field guide to the rare birds of Britain and Europe. HarperCollins.

POVZETEK

Avtor je dne 5. 6. 1993 na Ormoškem jezeru med jato navadnih čiger opazil čigro, ki je bila sicer približno enako velika kot navadna čigra, a je imela rumen kljun, ki je po velikosti spominjal na kljun kričave čigre. Perut, rep in trtico je imela sive barve. Po pregledu priročnika Rare Birds se je med *Sterna elegans* in *Sterna bengalensis* odločil z zadnjo. Opazovan je bil odrasel osebek v letnem perju. To je po znanih podatkih prvo opazovanje te vrste v Sloveniji, kar je na podlagi opisanih značilnosti in predložene skice potrdila tudi Komisija za redkosti DOPPS.

SUMMARY

On June 5th 1993, a tern was observed in a flock of Common Terns at Ormoško jezero. The bird was about as large as Common Tern but had a yellow bill of the size of Sandwich Tern's bill. Wings, tail and rump were grey. Upon consulting the field-guide Rare Birds, the author ascertained that he had in fact watched a Lesser Crested Tern *Sterna bengalensis*. An adult in Summer plumage was observed. According to the available data, this is the first observation of this species in Slovenia, which was on the basis of the described characteristics also confirmed by the national Rarities Committee.

Damjan Denac, Pintarjeva 14, 62000 Maribor

Opazovanje brkatega sera *Gypaetus barbatus* v Triglavskem narodnem parku Observation of the Bearded Vulture *Gypaetus barbatus* in Triglav National Park

Fulvio GENERO

UVOD

Po pripravah na ponovno naselitev brkatega sera v Alpah v sedemdesetih letih so bili leta 1986 izpuščeni v naravo prvi štirje osebki v solnograških Turah v Avstriji. Zatem so jastrebe izpustili še leta 1987 v Savojskih Alpah v Franciji, leta 1991 v Engadinu v Švici in leta 1994 v

Marittimskih Alpah v Italiji. Te štiri lokacije naj bi po načrtu zadovoljivo pokrivalo celotne Alpe.

Po tej metodi, ki se v izvirniku imenuje "hacking", se na vsaki izbrani točki izpustita vsaj dva osebka, stara okrog 100 dni. Po zooloških vrstovih in razmnoževalnih centrih živi okrog 30 parov. Od leta 1980 se je izvalilo 166 ptic, od teh so jih 60 že izpustili za ponovno naselitev.